

DOCENTENHANDLEIDING

Livestream Het Klokhuis 'Oud worden'

- **Leeftijd: 10 – 12 jaar**
- **Geschikt voor de bovenbouw van het primair onderwijs**
- **Tijd: 1x 45 minuten en 1x 30 minuten**
- **Vakgebied: Oriëntatie op jezelf en de wereld – mens en samenleving, Nederlands**
- **Koppeling aan het curriculum: Kerndoelen 1, 3, 34, 35**
- **Kernbegrippen: veroudering, cellen, celdeling, lichaam, ziekte, gezond, beweging**

Achtergrondinformatie

Deze lesbrieven sluiten aan op de livestream die ZB in samenwerking met Het Klokhuis heeft gemaakt voor het onderwijs. Er zijn twee lesbrieven waarmee je als docent twee lessen kunt vullen: de kijkles duurt 45-50 minuten en de verwerkingsles duurt 30 minuten. De eerste lesbrief bevat de mogelijkheid om leerlingen voorafgaand aan de kijkles thuis alvast over het onderwerp aan het denken te zetten. Het onderwerp van deze lessenreeks is 'Oud worden'. We worden als mens steeds ouder, omdat we hygiënischer en gezonder zijn gaan leven sinds honderden jaren geleden. Maar er gebeurt van alles in je lichaam als je ouder wordt. Sommige mensen worden heel gezond oud, andere krijgen sneller kwaaltjes. Hoe werkt dat nou precies?

De gasten in de studio:

- **Peter de Keizer – Verouderingsbioloog**, verbonden aan de [Universiteit van Utrecht](#). Hij legt uit wat er gebeurt in je lichaam als je ouder wordt. Onze

levensverwachting wordt tegenwoordig steeds hoger. Hoe komt dit? Ook geeft Peter antwoord op de vraag of we in de toekomst misschien onsterfelijk kunnen worden.

- **Cisca van Dijk** – Cisca is 80 jaar oud en werkt nog bijna dagelijks, heeft net een puppy gekocht en voelt zich nog helemaal niet oud. Wanneer is iemand eigenlijk oud? En hoe blijf je zo lang mogelijk gezond?

Lesopzet

Voorafgaand aan de eerste les kun je de leerlingen de huiswerkopdracht meegeven waar lesbrief 1 mee start. Die laat de leerlingen alvast nadenken over de thematiek van de twee lessen rond de livestream. In de eerste les bespreek je kort wat de leerlingen aan de hand van de huiswerkopdracht vinden van het thema. Daarna kijk je klassikaal de livestream terug. Les 2 blikt terug op de livestream aan de hand van (reflectie)vragen en een discussie-opdracht. De tweede lesbrief biedt ook tips aan van boeken (vindbaar in de bibliotheek) en andere media die aansluiten op het thema voor de leerlingen die daar geïnteresseerd in zijn.

Lesbrief deel 1 – denkvraag vooraf en klassikale livestream (45-50 minuten)

Let op: geef de huiswerkopdracht enkele dagen voorafgaand aan de eerste les mee aan de leerlingen. Zo hebben ze even tijd om na te denken over het thema 'oud worden'.

Huiswerkopdracht – denkvraag vooraf

Doel: leerlingen alvast aan het denken zetten over het thema 'oud worden'

De huiswerkopdracht geef je de leerlingen voorafgaand aan de eerste les als huiswerk mee. Ze denken vast na over het thema 'oud worden'. Zo heeft de eerste les niet veel introductie meer nodig en kun je het grootste gedeelte van de les gebruiken voor het bekijken van de livestream. De huiswerkopdracht bestaat uit het bekijken van een [video](#) van vijf minuten en het beantwoorden van twee denkvragen daarover. De opdracht staat op het leerlingenwerkblad.

Introductie les 1 – introductie van de livestream

Doel: samen met de leerlingen het thema 'oud worden' inleiden en verkennen

In les 1 staat het klassikaal bekijken van de livestream centraal. De livestream beslaat drie kwartier, dus sta niet te lang stil bij de introductie. De leerlingen hebben thuis het filmpje bekeken en de denkvragen hierover beantwoord. Hierdoor kun je meteen tot de kern komen en de antwoorden van de leerlingen klassikaal kort bespreken. Vertel vervolgens waar de livestream over gaat.

Livestream bekijken

Doel: leren over verschillende invalshoeken van het thema 'oud worden'.

Na de klassikale introductie bekijk je de livestream met de leerlingen. De livestream duurt 45 minuten en is [hier](#) te bekijken.

Afsluiting les 1

Doel: kort terugkijken op het geleerde

Na het bekijken van de livestream, kun je de les afsluiten met één of meerdere afsluitende vragen om samen nog even te reflecteren of terug te grijpen op wat jullie hebben gezien. Hieronder staan enkele voorbeeldvragen die je kunt gebruiken. Deze afsluiting kun je klassikaal doen door een vraag met de hele groep te bespreken, maar je kunt er ook voor kiezen groepjes te vormen die allemaal een eigen vraag bespreken.

- Vind jij dat alle ouderen verplicht zouden moeten zijn om meer te bewegen?
- Hoe zou jij oud willen worden en wat zou je daarvoor willen doen?
- Wat vind je ervan dat je deels afhankelijk bent van je DNA voor hoe je oud wordt, maar dat je er deels ook zelf invloed op hebt?

Lesbrief deel 2 – verwerking, reflectie en verdieping (35 minuten)

Opdracht 1 – Hoe is het om oud te zijn? (5 minuten)

Doel: inzicht krijgen in oud worden

Laat de leerlingen opdracht 1 van het leerlingenwerkblad maken. Deze opdracht is een uitzondering op opdracht 1 in de eerdere lesbrieven. Leerlingen kunnen deze opdracht het beste maken als huiswerk. Ze gaan namelijk een oudere interviewen. Mocht je als leerkracht in de gelegenheid zijn om een oudere uit te nodigen in de klas, kun je er ook voor kiezen om een interview in de klas te doen. Voorbeelden van vragen die leerlingen aan een oudere kunnen stellen staan in het leerlingenwerkblad.

Opdracht 2 – Hoe werkt het ouder worden? (10 minuten)

Doel: verwerking van het geleerde over oud worden

Laat de leerlingen opdracht 2 van het leerlingenwerkblad maken. Dit is een theoretische opdracht waarbij ze

antwoord moeten geven op vragen over het ouder worden werkt en wat je kunt doen om gezond ouder te worden.

Antwoord uit de livestream:

2.1 Ons lichaam bestaat uit heel veel cellen, die constant vernieuwen. Als je jong bent, vernieuwen die cellen heel snel. Maar naarmate we ouder worden, gaat dat een stuk trager. Dit betekent ook dat herstel en groei trager gaat. Je merkt dat bijvoorbeeld aan de huid die minder elastisch wordt, organen die minder goed werken en wondjes die minder snel genezen.

2.2 Veel bewegen, niet roken, plezier hebben, leuke dingen blijven doen met anderen en nieuwsgierig blijven naar de wereld om je heen.

Opdracht 3 – debat

(bron: schooldebatteren.nl) (20 minuten)

Doel: je mening vormen en uiten over ouder worden in een klassendebat en goede argumenten ontwerpen

De leerlingen hebben een aantal vragen beantwoord over ouder worden. Met die kennis kunnen jullie klassikaal een debat voeren rond de stelling ‘Iedereen moet verplicht worden om er alles aan te doen om gezond oud te worden.’

Stap 1 – start met een argumentatieoefening en laat de leerlingen hun argumenten voorbereiden (10 minuten)

Doel: met een argumentenkaart kunnen leerlingen oefenen met het bedenken en uitwerken van sterke argumenten.

Nodig:

- Optioneel kun je gebruikmaken van een lege argumentenkaart waarin wat steunvragen verwerkt zitten. Die kaart vind je [hier](#).

Op de website schooldebatteren.nl vind je uitgewerkte argumentenkaarten over bestaande stellingen. Klik hier voor een voorbeeld. Bekijk klassikaal de argumentenkaarten uit het voorbeeld en bespreek hoe een goed argument is opgebouwd (zie in het kader een korte uitleg). Laat de leerlingen vervolgens zelf een argumentenkaart vóór en een argumentenkaart tegen maken op hun leerlingenwerkblad.

Tip: loop rond terwijl de leerlingen deze opdracht maken. Je krijgt dan alvast een beeld van de argumenten die leerlingen bedenken voor en tegen de stelling waarover straks het debat gaat.

Waar moet een goed argument aan voldoen?

Om te beginnen moet een argument **waar** zijn. Het is een feit dat jouw mening ondersteunt. Maar een goed argument blijft niet alleen bij een feit. Je moet je argument ook uitleggen en er een voorbeeld bij geven. Daarmee leg je uit waarom je voor of tegen iets bent en begrijpen andere mensen jou. Je bouwt je argument dus op volgens het AUB-model: A – argument, U – Uitleg, B – Bijvoorbeeld. Bedenk dus eerst je argument. Leg daarna uit waarom jouw argument waar is en bedenk daarna een voorbeeld bij je argument. Gebruik voor het bedenken van een voorbeeld je eigen fantasie of ervaring.

Stap 2 – het debat voeren – Het Lagerhuisdebat (10 minuten)

Nodig:

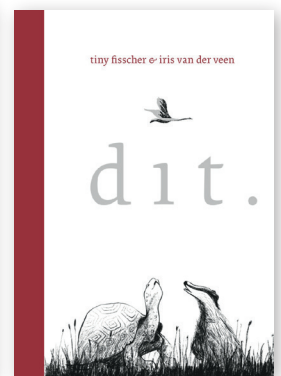
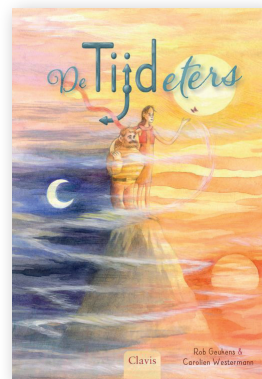
- Optioneel kun je gebruikmaken van [deze lesbrief](#) over het Lagerhuisdebat van schooldebatteren.nl. Er staan wat extra tips in die je kunt gebruiken.
- Vertel aan de leerlingen dat jullie een Lagerhuisdebat gaan voeren met de klas over de stelling ‘Iedereen moet verplicht worden om er alles aan te doen om gezond oud te worden’.
- Verdeel de groep in tweeën: links is vóór de stelling, rechts is tégen de stelling. De leerlingen hebben hun argumenten al voorbereid en ze krijgen nu 2-3 minuten om als groep de argumenten aan elkaar te laten zien. Loop even rond, zodat je benaderbaar bent voor vragen tijdens deze korte voorbereiding.
- Start het debat. Jij geeft de beurten, dus leerlingen mogen spreken als jij ze de beurt geeft. Loopt het debat stroef? Haal dan de argumenten die je hoorde tijdens de voorbereiding aan en help je leerlingen zo op weg. Laat het debat +/- 5 minuten duren. Stop altijd op een hoogtepunt, niet erna. Sluit het debat dus af vlak na of in iemands zin.

- Sluit het debat af met een groot applaus. Benoem wat je goed vond gaan en herhaal de goede argumenten uit het debat. Vraag ook een paar leerlingen wat zij ervan vonden.

Verder lezen

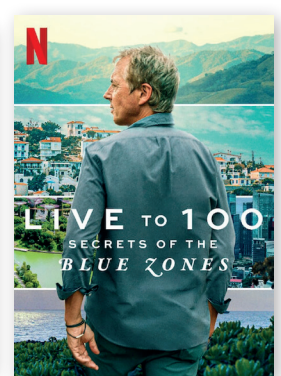
Naar de bibliotheek:

- De tijdeters – Rob Geukens en Carolien Westermann
- Dit. – Tiny Fisscher & Iris van der Veen
- Van top tot teen : 25 mysteries over het menselijk lichaam – Victor Escandell en Victor Sabaté
- Lijf, brein en slijm – Paul Ian Cross en Steve Brown
- Breingeheimen – Tim James en Aaron Cushley
- Oma's schat – Joyce van der Meijden en Oirik
- De verschrikkelijke oudjescruise – Jonas Boets en Eric Bouwens

Op het scherm:

- Up
- The Curious Case of Benjamin Button*
- Robot & Frank*
- Live to 100: Secrets of the Blue Zones*

* geschikt om klassikaal te lezen/kijken of thuis samen met een volwassene